

RO

RO

RO

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 14.1.2009
COM(2008) 905 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

**privind punerea în aplicare a Directivei 2001/95/CE a Parlamentului European și a
Consiliului din 3 decembrie 2001 privind siguranța generală a produselor**

(prezentată de Comisie)

CUPRINS

1.	Introducere	3
1.1.	Domeniul de aplicare al raportului.....	3
1.2.	Prezentare generală	4
2.	Transpunere.....	5
3.	Evoluția procesului de punere în aplicare și a cadrului de reglementare.....	6
3.1.	Funcționarea supravegherii pieței	6
3.2.	Funcționarea sistemului RAPEX	7
3.3.	Trasabilitatea produselor.....	9
3.4.	Măsuri comunitare bazate pe articolul 13 din directivă.....	9
3.5.	Standardizare.....	10
3.6.	Siguranța serviciilor	12
4.	Concluzii	13
4.1.	Aspecte generale	13
4.2.	Transpunere.....	13
4.3.	Funcționarea supravegherii pieței	13
4.4.	Funcționarea sistemului RAPEX	14
4.5.	Trasabilitatea produselor.....	14
4.6.	Măsuri comunitare bazate pe articolul 13 din directivă.....	14
4.7.	Standardizare.....	15

1. INTRODUCERE

Directiva privind siguranța generală a produselor (denumită în continuare „directiva”¹) a fost adoptată la 3 decembrie 2001, a intrat în vigoare la 15 ianuarie 2002, iar termenul de transpunere a acesteia de către statele membre a fost 15 ianuarie 2004. Directiva a înlocuit o directivă privind siguranța generală a produselor care datează din 1992².

1.1. Domeniul de aplicare al raportului

Prezentul raport a fost întocmit în temeiul articolului 19 alineatul (2) din directivă și cuprinde informații privind:

- siguranța produselor de consum, în special privind trasabilitatea îmbunătățită a produselor;
- funcționarea supravegherii pieței și a sistemului RAPEX;
- standardizarea;
- măsurile luate în temeiul articolului 13 din directivă.

Deși directiva nu se aplică în cazul siguranței serviciilor, unele dintre dispozițiile sale vizează acest sector pentru a asigura „realizarea obiectivelor de protecție” din directivă. Prin urmare, prezentul raport descrie, de asemenea, principalele etape ale evoluției către servicii mai sigure în Europa.

În 2007, în urma unor retrageri masive de produse de consum la nivel mondial, o revizuire internă a Comisiei³ a cadrului UE pentru siguranța produselor a concluzionat că sistemul comunitar, inclusiv directiva în cauză este în măsură să asigure cetățenilor europeni un nivel ridicat de protecție împotriva produselor de consum nesigure⁴, atâta timp cât se aplică în mod corespunzător regulile sistemului. Cu toate acestea, revizuirea a identificat unele domenii care necesită îmbunătățire, iar adoptarea deciziei Comisiei privind prezența magneților în jucării⁵ a fost o măsură directă rezultată în urma acestei revizuii. În plus, propunerea de revizuire a directivei europene actuale privind siguranța jucăriilor⁶ și noul cadru legislativ⁷ pentru comercializarea bunurilor vor ridica nivelul existent de protecție. Prezentul raport identifică alte aspecte pentru perfecționarea sistemului creat de această directivă.

¹ Directiva 2001/95/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 decembrie 2001 privind siguranța generală a produselor (JO L 11, 15.1.2002, p. 4).

² JO L 228, 11.8.1992, p. 24.

³

⁴

⁵ A se vedea secțiunea 3.4.

⁶ COM (2008) 9 și: http://ec.europa.eu/enterprise/toys/2008_108_directive.htm

⁷ A se vedea secțiunea 3.1.2 și: http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/index_en.htm

1.2. Prezentare generală

1.2.1. Obiective și domeniu de aplicare

Directiva vizează să garanteze introducerea pe piața comunitară exclusiv a produselor de consum sigure și se aplică produselor de consum nealimentare. În cazul în care produsele fac obiectul unor cerințe de siguranță specifice impuse de alte acte legislative comunitare, directiva se aplică numai acelor aspecte și riscuri sau categoriilor de riscuri care nu sunt acoperite de cerințele respective⁸.

Siguranța serviciilor nu intră în domeniul de aplicare al directivei, dar, pentru a asigura un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, dispozițiile acesteia se aplică, în egală măsură, produselor care sunt furnizate sau puse la dispoziția consumatorilor spre utilizare în cadrul unui serviciu. Totuși, nu este exclusă siguranța echipamentelor folosite de prestatorul de servicii, în special cele destinate deplasărilor sau călătoriilor. Cu toate acestea, produsele pe care consumatorii le folosesc în localurile unui prestator de servicii, precum föhnurile puse la dispoziția clienților în camerele de hotel sau paturile solare din solarii, fac obiectul dispozițiilor directivei⁹.

1.2.2. Obligații care revin operatorilor economici și autorităților statelor membre

Directiva instituie o obligație generală pentru operatorii economici în sensul introducerii exclusiv de produse sigure pe piață și al furnizării de informații consumatorilor și autorităților din statele membre. Informațiile respective trebuie să se refere la trasabilitatea produselor și la aplicarea unor măsuri precum retragerea sau returnarea produselor.¹⁰

Autoritățile din statele membre trebuie să se asigure că produsele introduse pe piață sunt sigure și trebuie să îndeplinească acest lucru prin monitorizarea respectării de către producători și distribuitori a obligațiilor care le incumbă în temeiul directivei.

1.2.3. Cadrul instituțional și executiv

Directiva prevede Sistemul de avertizare rapidă pentru produse de consum nealimentare („RAPEX”). Sistemul stabilește circulația de informații între Comisie și autoritățile din statele membre cu privire la măsurile luate de autoritățile și operatorii economici din statele membre în legătură cu produsele care prezintă un risc grav la adresa sănătății și siguranței consumatorilor. De asemenea, informațiile cu privire la riscurile minore pot fi transmise în cadrul RAPEX (mai puțin de 1% din totalul notificărilor). Sistemul RAPEX rămâne deschis țărilor terțe în temeiul unui acord specific semnat între Comunitate și țara solicitantă. Până în prezent, numai un stat din afara UE (China) a primit acces parțial și indirect la datele din RAPEX.

⁸ Pentru clarificări privind aplicarea directivei în cauză și a directivelor referitoare la siguranța produselor specifice unui sector, a se consulta http://ec.europa.eu/consumers/safety/prod_legis/index_en.htm.

⁹ A se vedea avizul Comitetului științific pentru produse destinate consumatorilor (CSPC), la următoarea adresă: http://ec.europa.eu/health/ph_risk/committees/04_sccp/sccp_opinions_en.htm#3.

¹⁰ Orientări pentru operatorii economici, Decizia 2004/905 a Comisiei (JO L 381, 28.12.2004, p. 63).

În temeiul articolului 15 din directivă, Comisia este asistată în sarcinile sale executive de un comitet alcătuit din reprezentanți din statele membre („Comitetul DSGP”). În plus, articolul 10 din directivă instituie o rețea informală a autorităților din statele membre, destinată intensificării cooperării administrative („rețeaua pentru siguranța consumatorilor”).

Având în vedere că directiva face parte din Acordul SEE¹¹, aceleași norme și mecanisme sunt deopotrivă în vigoare în țările AELS care aplică Acordul SEE, și anume: Norvegia, Islanda și Liechtenstein.

2. TRANSPUNERE

Toate cele 27 de state membre ale UE au notificat măsuri de transpunere¹². Cu toate acestea, metoda de punere în aplicare nu a fost identică în toate statele membre¹³. Sunt încă în curs de desfășurare discuții bilaterale între Comisie și statele membre pentru clarificarea anumitor aspecte.

În special, aspectele privind evaluarea siguranței diferă în unele acte de transpunere de normele prevăzute la articolul 3 din directivă. Unele state membre nu au transpus toate criteriile enumerate la articolul 3, în timp ce alte state membre au modificat respectivele criterii sau au elaborat criterii proprii.

În ceea ce privește trasabilitatea, unele state membre au instituit obligația de a indica, pe produs sau pe ambalaj, identitatea și coordonatele producătorului (sau ale importatorului), în timp ce alte state membre consideră aceste informații ca fiind facultative. În consecință, obligațiile producătorilor pot varia în practică de la un stat membru la altul.

În unele state membre, notificarea din partea producătorilor este necesară numai în cazul prezenței unui risc cunoscut și nu există nicio obligație de notificare atunci când producătorul „*ar trebui să cunoască*” riscul având în vedere informațiile disponibile.

În ultimul rând, deși statelor membre le revine obligația de a prevedea dispoziții privind respectarea măsurilor pe care Comisia le poate adopta în temeiul articolului 13, unele state membre nu au prevăzut dispoziții naționale specifice destinate punerii în aplicare a măsurilor în cauză.

¹¹ Decizia 9/2003 (JO L 94, 10.4.2003, p. 59).

¹²

¹³ O listă comparativă privind transpunerea poate fi consultată la următoarea adresă:
http://ec.europa.eu/consumers/safety/prod_legis/index_en.htm.

3. EVOLUȚIA PROCESULUI DE PUNERE ÎN APLICARE ȘI A CADRULUI DE REGLEMENTARE

3.1. Funcționarea supravegherii pieței

Majoritatea autorităților de supraveghere a pieței din statele membre își desfășoară activitatea pe baza programelor anuale de inspecție care iau în considerare experiențele și constatările anterioare, produsele care sunt notificate în mod frecvent prin intermediul sistemului RAPEX, precum și reclamațiile cetățenilor. Dacă este necesar, toate statele membre efectuează controale și teste care nu sunt prevăzute neapărat în programarea lor, de exemplu în situațiile de urgență.

3.1.1. Acțiuni comune

Pentru a promova o rețea europeană a autorităților pentru siguranța produselor din statele membre¹⁴, Comisia a cofinanțat câteva acțiuni comune de supraveghere transfrontalieră și de execuție între aceste autorități¹⁵, în decursul ultimilor cinci ani. Acțiunile comune au vizat accidentele de sufocare în care sunt implicați copii, siguranța echipamentelor din spațiile de joacă, brichetele, instalațiile de iluminat și prelungitoarele. Două acțiuni vizează cooperarea transfrontalieră: una privește colaborarea cu autoritățile vamale din zona Mării Baltice și cealaltă, cunoscută drept proiectul „EMARS”, este destinată intensificării funcționării pieței prin cele mai bune practici. Al doilea proiect menționat a implicat 15 state membre și a avut drept rezultat elaborarea unei baze de date, a unui sistem rapid de consiliere, a unui manual de cele mai bune practici și a unui document de strategii privind viitorul supravegherii pieței¹⁶.

3.1.2. Noul cadru legislativ

La 9 iulie 2008, a fost adoptat un nou cadru legislativ pentru comercializarea produselor, alcătuit din Regulamentul (CE) nr. 765/2008¹⁷ și Decizia 768/2008/CE¹⁸. Unul dintre obiectivele acestor măsuri este instituirea unui cadru consolidat de supraveghere a pieței pentru produsele care fac obiectul legislației comunitare privind armonizarea și a trasabilității produselor. În plus, regulamentul prevede obligația pentru autoritățile competente din statele membre de a efectua controale adecvate cu privire la caracteristicile produselor, la scară corespunzătoare, pe piața UE și acest lucru înainte ca aceste produse să fie puse în liberă circulație. În prezent, Comisia elaborează orientări pentru a clarifica relația dintre cadrul pentru supravegherea pieței prezentat în temeiul regulamentului și directivă.

În plus, articolul 42 din Regulamentul (CE) nr. 765/2008 a modificat textul articolului 8 alineatul (3) din directivă pentru a face ca dispozițiile respective să fie mai stringente pentru statele membre și pentru a alinia textul directivei la dispozițiile din regulament.

¹⁴ Articolul 10 din directivă; pentru aspectele bugetare, a se vedea Decizia 1926/2006 (JO L 404, 30.12.2006, p. 39).

¹⁵

¹⁶ <http://www.emars.eu/>

¹⁷ JO L 218, 13.8.2008, p. 30.

¹⁸ Ibid., p. 82.

3.2. Funcționarea sistemului RAPEX

3.2.1. Transmiterea alertelor privind produsele periculoase

Sistemul RAPEX este conceput să asigure diseminarea eficientă a informațiilor către toate statele membre pentru a permite luarea rapidă de acțiuni împotriva produselor de consum identificate pe piață care prezintă riscuri grave la adresa sănătății și siguranței consumatorilor. Pentru a face față așa-numitelor „situații de urgență”, mecanismele existente asigură transmiterea imediată a informațiilor de alertă către toate statele membre în vederea unor acțiuni ulterioare.

Săptămânal, serviciile Comisiei publice pe internet¹⁹ informații relevante privind toate notificările RAPEX.

3.2.2. Orientările RAPEX

În 2004, Comisia a adoptat orientări specifice („Orientările RAPEX”) pentru a asigura funcționarea eficientă a sistemului RAPEX²⁰. Orientările RAPEX definesc domeniul de aplicare al obligației de notificare care revine statelor membre, prin descrierea criteriilor care se aplică definiției conceptului de „risc grav”, precum și prin oferirea de îndrumări cu privire la tipurile de măsuri și de produse care trebuie notificate. De asemenea, sunt incluse orientări privind evaluarea riscului. În 2008, Comisia a inițiat revizuirea Orientărilor RAPEX, proces necesar prin prisma transformărilor diverse care au avut loc din 2004.

3.2.3. Tendințe statistice 2004–2008

În ultimii ani, s-a înregistrat o creștere rapidă a numărului de notificări validate de Comisie. În 2007, Comisia a validat 1 605 de notificări, în comparație cu 1 051 în 2006, 847 în 2005 și 468 în 2004. Numărul de măsuri notificate în care a fost prezent un risc grav a crescut de mai mult de trei ori, de la 388 în 2004 la 1 355 în 2007. Această tendință crescătoare a continuat în 2008. Creșterea numărului de notificări poate fi atribuită aplicării mai eficiente a siguranței produselor de către autoritățile din statele membre, nivelului crescut de sensibilizare a întreprinderilor față de responsabilitățile care le revin, valurilor succesive de extindere a UE din 2004 și din 2007, precum și măsurilor de realizare a unei rețele coordonate de către Comisie²¹. Pe lângă acestea, se reduce din ce în ce mai mult decalajul dintre țările cu cel mai ridicat număr de notificări și cele cu cel mai scăzut număr de notificări.

În ceea ce privește categoriile de produse care fac obiectul măsurilor corective determinate de gravitatea riscurilor implicate, articolele destinate copiilor (jucării și echipamente pentru copii) și produsele electrice (de exemplu, aparatură electrocasnică, echipamente de iluminat) reprezintă grupele de produse pentru care a fost emis cel mai ridicat număr de notificări. În ansamblu, aceste grupe de produse însumează peste 50% din toate notificările RAPEX.

¹⁹ http://ec.europa.eu/consumers/safety/rapex/index_en.htm Cele 35 200 de vizite lunare în medie, înregistrate în 2007, demonstrează importanța acestui portal de informații.

²⁰ Decizia 2004/418/CE a Comisiei (JO L 151, 30.4.2004, p. 84).

²¹ http://ec.europa.eu/consumers/safety/rapex/stats_reports_en.htm

S-a observat că riscurile cele mai frecvente au fost: rănirile, înăbușirea și șocurile electrice, urmate de arsuri, incendii, asfixiere și riscuri chimice. Riscurile pe termen lung, precum cele care rezultă din expunerea la anumite substanțe chimice, sunt mai dificil de identificat și evaluat întrucât efectele nocive nu sunt imediat evidente²².

De-a lungul anilor s-a înregistrat o creștere a numărului notificărilor de măsuri corective voluntare luate de întreprinderi. **Astfel, în 2007, s-a atins nivelul de 50% din numărul total de notificări de produse care prezintă un risc grav.**

3.2.4. *Formare*

Comisia a organizat sesiuni de formare pentru autoritățile din statele membre responsabile de siguranța produselor, destinate să consolideze capacitatea lor de participare la rețeaua RAPEX. În perioada 2006–2008, 22 de state membre au beneficiat în total în urma acestor seminarii. De asemenea, Comisia găzduiește la Bruxelles reuniunile punctelor de contact RAPEX. În plus, autoritățile vamale și cele responsabile de supravegherea pieței din toate statele membre au convenit asupra nevoii unei cooperări crescute, îmbunătățirii gestionării riscului și dezvoltării schimbului de date și de cele mai bune practici²³.

3.2.5. *RAPEX-China*

Având în vedere proporția deosebit de ridicată de notificări RAPEX privind produsele de origine chineză (de 56% în perioada ianuarie–septembrie 2008, 52% în 2007, 49% în 2006, 49% în 2005 și 38% în 2004), s-au intensificat relațiile cu autoritățile chineze privind siguranța produselor. În ianuarie 2006, Direcția Generală Sănătate și Consumatori din cadrul Comisiei și Administrația pentru controlul calității, inspecții și carantină din Republica Populară Chineză („AQSIQ” – *Administration for Quality Supervision, Inspection and Quarantine*) au semnat un memorandum de înțelegere („MOU”). Memorandumul de înțelegere a fost actualizat în noiembrie 2008 pentru a reflecta cooperarea consolidată.

Prin intermediul unui sistem IT specific, AQSIQ dispune de acces la notificări privind produsele periculoase de origine chineză înregistrate în RAPEX („RAPEX-China”). Autoritățile chineze informează Comisia trimestrial cu privire la acțiunile ulterioare luate pe baza datelor RAPEX. Până în prezent, AQSIQ a transmis șapte rapoarte Comisiei. În intervalul septembrie 2006–mai 2008, AQSIQ a investigat și, acolo unde a fost cazul, a luat măsuri cu privire la 599 de notificări RAPEX. În 51% dintre cazuri, investigațiile au avut drept rezultat adoptarea de măsuri preventive sau restrictive fie de AQSIQ, fie în mod voluntar de producătorul (sau de exportatorul) chinez. Printre acestea s-au numărat: măsuri corective, interdicții la export, intensificarea supravegherii societăților chineze în cauză și suspendarea sau retragerea licențelor de export. În 49% dintre cazurile investigate, nu s-au luat măsuri, în principal din cauza lipsei informațiilor disponibile despre producătorul sau exportatorul chinez.

²² Comisia a elaborat un set de instrumente online pentru evaluarea expunerii în vederea îmbunătățirii coerenței privind evaluarea riscurilor: <http://www.jrc.ec.europa.eu/eis%2Dchemrisks/>.

²³ Concluziile seminarului cu tema „Prevenirea importurilor de produse periculoase”, din aprilie 2008, finanțat prin Programul „Vamă 2013”.

3.3. Trasabilitatea produselor

Trasabilitatea servește la identificarea operatorilor economici implicați în procesul de producție și de distribuție. Disponând de această informație, se pot institui în mod eficient măsuri corective. Alertele cu privire la bunuri de consum nealimentare care au făcut obiectul unei intense mediatizări la nivel mondial au evidențiat recent nevoia de instituire a unor proceduri eficiente de returnare care nu sunt excesiv de costisitoare pentru operatorii economici.

Articolul 5 alineatul (1) din directivă prevede obligații generale pentru producători în sensul punerii la dispoziția consumatorilor a informațiilor necesare stabilirii originii unui produs sau în sensul menționării pe ambalajul produsului a identității producătorului sau a referințelor legate de lotul de fabricație. Cu toate acestea, este de competența statelor membre să adopte măsuri concrete pentru punerea în aplicare a acestor obligații. În comparație cu anii anteriori, numărul de notificări privind produse fără trasabilitate a scăzut. Cu toate acestea, mai trebuie depuse eforturi de îmbunătățire, ținând cont de faptul că produsele care prezintă un risc grav și a căror țară de origine este necunoscută reprezintă 10% din notificări²⁴.

Se așteaptă, de asemenea, îmbunătățiri în urma adoptării recente a Deciziei 768/2008/CE, care prevede indicarea numelui și a adresei producătorului și, pentru produsele importate, atât ale importatorului, cât și ale producătorului, ca principiu general pentru legislația comunitară de armonizare²⁵.

3.4. Măsuri comunitare bazate pe articolul 13 din directivă

Până în prezent, Comisia a aplicat procedura prevăzută la articolul 13 din directivă în trei cazuri. Mai întâi, procedura a fost utilizată pentru extinderea interdicției privind ftațații prezenți în jucării²⁶, pe parcursul perioadei premergătoare adoptării interdicției permanente în temeiul Directivei 2005/84/CE²⁷.

Următoarea măsură bazată pe acest articol a fost decizia din 11 mai 2006²⁸ care cere statelor membre să asigure că brichetele introduse pe piața UE prezintă caracteristici de siguranță pentru copii și să interzică introducerea pe piață a brichetelor care seamănă cu obiecte care sunt cu precădere atractive pentru copii (așa-numitele „brichete fantezie”). Brichetele care îndeplinesc anumite criterii tehnice sunt excluse din domeniul de aplicare a deciziei. Cel târziu până la 11 martie 2007, statelor membre li s-a solicitat să se conformeze deciziei în cauză. Decizia a fost prelungită până la 11 mai 2008 printr-o decizie din 12 aprilie 2007²⁹ care a interzis, de asemenea, furnizarea către consumatori de brichete care nu prezintă caracteristici de

²⁴ Situația din septembrie 2008, sursa: statisticile RAPEX ianuarie – septembrie 2008. http://ec.europa.eu/consumers/safety/rapex/stats_reports_en.htm

²⁵ Decizia 768/2008/CE, anexa I, articolele R2(6) și R4(3).

²⁶ Deciziile 2004/178/CE (JO L 55, 24.2.2004, p. 66), 2004/624/CE (JO L 280, 31.8.2004, p. 34) și 2004/781/CE (JO L 344, 20.11.2004, p. 35) ale Comisiei.

²⁷ Directiva 2005/84/CE (JO L 344, 27.12.2005, p. 40).

²⁸ Decizia 2006/502/CE a Comisiei (JO L 198, 20.7.2006, p. 41).

²⁹ Decizia 2007/231/CE a Comisiei (JO L 99, 14.4.2007, p. 16).

siguranță pentru copii și de brichete fantezie începând din 11 martie 2008. La 18 aprilie 2008³⁰, a fost adoptată o prelungire ulterioară până la 11 mai 2009.

Cea mai recentă măsură bazată pe articolul 13 a fost decizia din 21 aprilie 2008³¹ care solicita statelor membre să se asigure că jucăriile magnetice introduse sau disponibile pe piață poartă un avertisment privind riscurile pentru sănătate și pentru siguranță pe care le prezintă. Magneții utilizați în jucării au devenit mai puternici și deopotrivă se detașează mai ușor, prezentând astfel riscuri la adresa vieții în cazul în care sunt ingerați, întrucât pot perfora stomacul sau intestinele. În lipsa dispozițiilor specifice din legislația actuală și din standardul relevant referitor la siguranță (ambele sunt în curs de revizuire), Comisia a adoptat această măsură temporară care este valabilă până la 21 aprilie 2009.

Aplicarea măsurilor în temeiul articolului 13 din directivă a indicat că natura temporară a acestor măsuri este o sursă de preocupare. Pe de o parte, valabilitatea limitată a acestor măsuri și reînnoirile lor repetate creează nesiguranță pentru operatorii economici. Pe de altă parte, întrucât aceste măsuri sunt temporare, nu pot elimina cauza subiacentă a problemei în cauză privind siguranța.

3.5. Standardizare

3.5.1. Procedură și factori relevanți

Directiva prevede criteriile de evaluare a siguranței produselor, în absența legislației comunitare referitoare la legislația națională și la standarde europene elaborate de organizațiile europene de standardizare („OES”)³². În conformitate cu articolul 3 alineatul (2), se consideră că un produs este sigur atunci când este în conformitate cu standardele naționale voluntare de transpunere a standardelor europene ale căror referințe au fost publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene („JOUE”).

În temeiul articolului 4, Comisia adoptă, prin procedura de comitologie, decizii care specifică cerințele de siguranță pe care viitoarele standarde ar trebui să le reflecte. Ulterior, pe baza deciziei menționate anterior, Comisia conferă mandate pentru organizațiile europene de standardizare relevante pentru a elabora standarde care îndeplinesc cerințe specifice în materie de siguranță.

Odată ce s-a elaborat și s-a adoptat un standard de către o organizație europeană de standardizare, Comisia ia o decizie – în cadrul procedurii de comitologie – care confirmă că standardul a fost elaborat în conformitate cu procedura menționată anterior și publică referința standardului în JOUE. Publicarea standardului conferă produselor fabricate conform standardului respectiv (sau versiunilor lui naționale echivalente) prezumția de conformitate cu cerința generală de siguranță din directivă, de la articolul 3 alineatul (2).

³⁰ Decizia 2008/322/CE a Comisiei (JO L 109, 19.4.2008, p. 40). A fost instituit un grup de lucru format din experți din domeniul vamal și din autorități de supraveghere a pieței din statele membre pentru îmbunătățirea coordonării activităților de control.

³¹ Decizia 2008/329/CE a Comisiei (JO L 114, 26.4.2008, p. 90).

³² CEN (Comitetul European pentru Standardizare), CENELEC (Comitetul European de Standardizare Electrotehnică) și ETSI (Institutul European de Standardizare pentru Telecomunicații). A se vedea, de asemenea: <http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/standardization/harmstds/stdbody.html>

Decizia inițială care stabilește cerințele specifice privind siguranța nu creează, ca atare, nicio prezumție de siguranță pentru produsele care sunt conforme cu cerințele menționate, niciun set de obligații și de drepturi imediat aplicabil terților. Cu toate acestea, deciziile respective pot fi utilizate ca un instrument suplimentar de evaluare a faptului dacă un produs este în conformitate cu cerința generală de siguranță prevăzută la articolul 3 alineatul (3) din directivă.

În ceea ce privește interesele reprezentate în elaborarea standardelor, accesul și participarea eficientă a intereselor societale la procesul de standardizare pot fi împiedicate de numeroși factori, precum lipsa resurselor, expertiză insuficientă și coordonare inefficientă. Acesta este motivul pentru care Comisia acordă sprijin financiar asociațiilor pentru consumatori și organizațiilor de mediu, precum și sindicatelor și IMM-urilor. În ceea ce privește reprezentarea consumatorilor, Comisia contribuie financiar la funcționarea asociațiilor europene pentru consumatori care reprezintă interesele consumatorilor în elaborarea de standarde pentru produse și servicii la nivel comunitar³³.

3.5.2. Decizii privind cerințele de siguranță și privind mandatele

Pe parcursul perioadei acoperite de prezentul raport, s-au luat trei decizii care prevăd cerințe de siguranță și s-au conferit mandate de standardizare corespunzătoare în temeiul articolului 4 alineatul (1) literele (a) și (b).

La 21 aprilie 2005, Comisia a adoptat Decizia 2005/323/CE privind cerințele de siguranță care trebuie îndeplinite de standardele europene pentru ambarcațiunile de agrement plutitoare care se utilizează în sau pe apă³⁴. Pe baza acestei decizii, Comisia a conferit mandatul M/372 Comitetului European pentru Standardizare. În baza acestui mandat³⁵ sunt în curs de elaborare șapte standarde.

La 25 martie 2008, Comisia a adoptat Decizia 2008/264/CE privind cerințele referitoare la siguranța împotriva incendiilor care trebuie îndeplinite de standardele europene relative la țigări³⁶. Pe baza acestei decizii, Comisia a conferit mandatul M/425 Comitetului European pentru Standardizare în scopul de a elabora un standard de reducere a capacității de combustie a țigărilor.

La 23 aprilie 2008, Comisia a adoptat Decizia 2008/357/CE privind cerințele specifice referitoare la siguranța copiilor relative la brichete³⁷. Această decizie a avut drept rezultat conferirea unui mandat M/427 de revizuire a standardului existent EN 13869 privind brichetele cu caracteristici de siguranță pentru copii.

³³ Pentru mai multe informații: http://ec.europa.eu/consumers/tenders/information/grants/support_en.htm

³⁴ JO L 104, 23.4.2005, p. 39.

³⁵ A se vedea www.cen.eu

³⁶ JO L 83, 26.3.2008, p. 35.

³⁷ JO L 120, 7.5.2008, p. 11.

3.5.3. *Publicarea referințelor standardelor*

Pe parcursul perioadei de raportare, Comisia a adoptat trei decizii privind conformitatea anumitor standarde cu cerința generală de siguranță din directivă³⁸. Deciziile au fost adoptate în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) paragraful al doilea și al patrulea din directivă. Fiecare publicare a înlocuit publicarea precedentă; prin urmare, lista actualizată a standardelor la care se face referire în directivă este cea anexată publicării celei mai recente din 2006³⁹.

3.5.4. *Elaborarea viitoarelor mandate de standardizare*

Comisia intenționează să îmbunătățească siguranța articolelor pentru îngrijirea copiilor, destinate sugarilor și copiilor de vârstă foarte mică (în general, nou-născuți până la 4–5 ani) pentru a-i însoți pe durata somnului, hrănirii, îmbăierii și deplasării. În fiecare an în Europa, au loc numeroase accidente, uneori fatale, care implică aceste produse⁴⁰. În temeiul directivei, au fost publicate câteva standarde de siguranță pentru articolele destinate îngrijirii copiilor. Cu toate acestea, există numeroase produse pentru care nu sunt disponibile încă standarde de siguranță, în timp ce în cazul altor produse, standardele existente nu acoperă toate riscurile. Un studiu comandat în 2006 a permis identificarea și ierarhizarea unei liste de produse pentru care ar trebui lansat în mod prioritar procesul de standardizare. Studiul include o evaluare preliminară a riscurilor și un proiect de cerințe în materie de siguranță. Deciziile care prevăd cerințe de siguranță urmează să fie adoptate în cursul lui 2009.

În ceea ce privește accidentele și leziunile cauzate de incendii și de flăcări, Comisia continuă să-și dezvolte strategia de îmbunătățire a siguranței împotriva incendiilor din spațiile de locuit. Comisia analizează modalități de îmbunătățire a siguranței suprafețelor inflamabile și a materialelor folosite în cămine, precum mobilă, obiecte de mobilier, materiale textile și televizoare. Există o serie de standarde europene voluntare în acest domeniu, însă discuțiile cu statele membre au concluzionat în mod clar că soluțiile oferite de aceste standarde nu sunt pe deplin satisfăcătoare, cu precădere în ceea ce privește utilizarea produselor ignifuge. Prin urmare, o etapă preliminară esențială este acumularea de informații cuprinzătoare cu privire la substanțele chimice utilizate ca produse ignifuge în vederea ajungerii la un compromis satisfăcător între siguranța împotriva incendiilor, sănătate și protecția mediului care să se reflecte în standardele de siguranță.

3.6. **Siguranța serviciilor**

În ceea ce privește siguranța serviciilor pentru consumatori, Comisia constată lipsa de consens între statele membre privind nivelul adecvat pentru acțiunea comunitară. Concomitent, opinia publică și presiunea politică din partea Parlamentului European arată că este necesară o acțiune la nivel european pentru a combate riscurile și accidentele de ordin general, precum siguranța împotriva incendiilor din hoteluri.

³⁸ Decizia din 23 aprilie 2004, C(2004)1493 (nepublicată), Decizia 2005/718/CE (JO L 271, 15.10.2005, p. 51), și Decizia 2006/514/CE (JO L 200, 22.7.2006, p. 35).

³⁹ Comunicarea Comisiei 2006/C 171/04, (JO C 171, 22.7.2006, p. 23).

⁴⁰ Răniri care afectează copii (0–14 ani), date pentru 2002–2004. A se vedea <https://webgate.ec.europa.eu/idb>

Nevoia de îmbunătățire a sistemului european existent de monitorizare a accidentelor și a rănilor, inclusiv cele legate de servicii, a fost recunoscută într-o serie de propuneri ale Comisiei destinate prevenirii rănilor și promovării siguranței⁴¹.

În 2007, Comisia a adoptat o propunere pentru un proiect de regulament-cadru privind statisticile comunitare cu privire la sănătatea publică și la sănătate și securitatea la locul de muncă⁴². Totuși, lipsa de date comparabile nu a împiedicat Comisia să continue noile inițiative, în cazul cărora se pune accentul pe sensibilizarea și încurajarea factorilor interesați să abordeze domenii prioritare ale acțiunii comunitare, cum ar fi siguranța în hoteluri.

Ca răspuns la mandatul Comisiei M/371 din sectorul serviciilor, CEN a realizat un studiu pentru stabilirea fezabilității unui program de standardizare a cerințelor pentru prestarea de servicii, inclusiv a aspectelor sale legate de siguranță⁴³.

4. CONCLUZII

4.1. Aspecte generale

Directiva s-a dovedit a fi un instrument puternic pentru a asigura un nivel ridicat de protecție a consumatorilor. Ea a contribuit la identificarea și eliminarea unui număr important de produse nesigure de pe piața europeană. Sistemul RAPEX, instituit de directivă, a completat cadrul de reglementare existent care se aplică unor produse de consum esențiale, cum ar fi: jucăriile, produsele cosmetice, dispozitivele electrice și corpurile de iluminat, echipamentele de protecție individuală, vehiculele, cu un sistem specific de informare și de alertă rapidă.

4.2. Transpunere

Deși transpunerea directivei de către statele membre este în ansamblu adecvată, există încă unele neconcordanțe. Serviciile Comisiei cooperează cu statele membre pentru a verifica dacă se impune luarea de noi măsuri de către unele state membre, însă Comisia își rezervă dreptul de inițiere a procedurii de încălcare a dreptului comunitar, acolo unde este cazul. Acest aspect vizează în special respectarea termenelor pentru aplicarea măsurilor în temeiul articolului 13 din directivă.

4.3. Funcționarea supravegherii pieței

Creșterea considerabilă a notificărilor prin sistemul RAPEX din ultimii patru ani indică cu claritate faptul că supravegherea pieței în temeiul directivei a fost o reușită. Cu toate acestea, într-o piață din ce în ce mai globală cu un număr crescând de produse care vin în UE din țări terțe, este necesară intensificarea coordonării acțiunilor de supraveghere a pieței între statele membre, inclusiv a cooperării cu autoritățile vamale.

⁴¹ COM (2006) 328 și 329.

⁴² COM(2007) 46.

⁴³ A se vedea: <http://www.cen.eu/cenorm/sectors/nbo/value/chesss/index.asp>

Coordonarea ar fi facilitată de implementarea celor mai bune practici convenite în comun (precum cele care rezultă din proiectul EMARS), de schimbul sporit de informații între autoritățile din statele membre prin intermediul instrumentelor IT existente, de implementarea adecvată a cadrului instituit în noul cadru legislativ și de un rol mai pregnant al Comisiei în stabilirea priorităților comune pentru supravegherea pieței.

4.4. Funcționarea sistemului RAPEX

Numeroase țări consideră directiva și, în special, sistemul RAPEX drept un element de referință și unele organizații naționale, regionale și internaționale și-au exprimat interesul de a participa la sistem sau de a beneficia de asistență pentru instituirea unor sisteme similare.

Deși creșterea numărului de notificări a generat o anumită presiune pentru sistem, este totuși un indiciu clar al îmbunătățirii protecției consumatorilor la nivel european. Numărul ridicat de măsuri raportate ca fiind adoptate direct de operatorii economici pentru limitarea riscurilor pe care le prezintă unele produse de consum arată, de asemenea, că întreprinderile responsabile iau în considerare în mod serios siguranța produselor și respectă obligațiile care le incumbă în temeiul directivei.

4.5. Trasabilitatea produselor

Identificarea producătorului pe produs sau pe ambalajul acestuia constituie un element important pentru asigurarea trasabilității⁴⁴. Cu toate acestea, această cerință nu este obligatorie în legislațiile tuturor statelor membre și acest lucru generează rezultate nesatisfăcătoare. În cazul în care autoritatea de supraveghere a pieței nu este în măsură să identifice producătorul sau importatorul unui produs referitor la care s-a constatat că este periculos, aceasta nu poate să ia măsuri pe deplin eficiente. S-ar putea aduce mai multe îmbunătățiri în acest sens dacă ar fi clarificat caracterul obligatoriu al cerinței privind identificarea și dacă toate produsele ar purta această mențiune cu privire la operatorul economic responsabil de siguranța produsului. Această acțiune ar permite deopotrivă o mai bună aliniere la dispozițiile deciziei privind noul cadru legislativ care prevede obligația indicării pe produs a numelui, a denumirii comerciale înregistrate sau a mărcii înregistrate ale producătorului sau ale importatorului, precum și a adresei acestuia⁴⁵.

4.6. Măsuri comunitare bazate pe articolul 13 din directivă

Deși în unele circumstanțe este într-adevăr necesară luarea de măsuri temporare, directiva nu include dispoziții specifice care să permită în mod explicit o interdicere permanentă a produselor nearmonizate, odată ce s-a dovedit fără echivoc că sunt periculoase⁴⁶.

⁴⁴ Articolul 5 alineatul (1) paragraful al patrulea litera (a) din directivă.

⁴⁵ Decizia 768/2008/CE, anexa I, articolele R2(6) și R4(3).

⁴⁶ A se vedea Raportul anual RAPEX 2007 și Raportul Eurobarometru din octombrie 2008:

http://ec.europa.eu/consumers/safety/rapex/docs/rapex_annualreport2008_en.pdf

http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/fl224%20eurobar_cbs_analrep.pdf

4.7. Standardizare

Dispozițiile în materie de standardizare ar trebui simplificate pentru a permite o mai mare flexibilitate. S-ar putea prevedea cerințe de siguranță pentru o anumită categorie de produse (de exemplu, articole pentru îngrijirea copiilor, mobilier, materiale textile) și, pe baza acestora, s-ar putea conferi mandate „cadru” sau mandate „permanente” organizațiilor europene de standardizare. Acest lucru ar simplifica procedura îndelungată de elaborare a cerințelor de siguranță pentru fiecare produs în parte. În plus, s-ar putea găsi rapid soluții pentru îmbunătățirile tehnologice și pentru noile riscuri.

De asemenea, Comisia ar trebui să fie în măsură să publice referința pentru un standard adoptat de o organizație europeană pentru standardizare care nu dispune de un mandat corespunzător, în cazul în care produsul la care se referă standardul face parte din categoriile de produse identificate în prealabil, pentru care Comisia a stabilit cerințe de siguranță relevante și cu condiția ca standardul respectiv să îndeplinească aceste cerințe. Astfel, prezumția de conformitate cu cerința generală de siguranță care rezultă ar încuraja asigurarea conformității de către întreprinderi și ar duce la o mai bună protecție a consumatorilor.